

Wartości różnorodnych powołań: małżeństwa, życia samotnego, życia duchownego

I. PROSPEKT WARTOŚCI

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność pełnienia określonych ról w danym powołaniu życiowym

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Odkrywanie wartości w przyszłym powołaniu życiowym

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Wybór powołania jako wyraz wolności człowieka.
- Wartości życia ludzkiego jako podstawa powołania.

- Formy życia ludzkiego: małżeństwo¹, życie w pojedynkę, życie duchowe.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Wybór powołania życiowego dokonuje się zgodnie z wolą każdego człowieka.
- Różnica płci kształtuje osobowość mężczyzny i kobiety.
- Przez powołanie realizuje się wartości i ideały życia ludzkiego².

Zasady

- Odkrywam własne naturalne powołanie poprzez przeżywanie swojej kobiecości, albo męskości. Przygotowuję się do mojego powołania, poznając jego wartości.
- Mam świadomość, że tylko właściwe rozpoznanie i realizowanie własnego powołania da mi poczucie spełnienia i szczęścia.
- Analizuję powołania bliskich mi osób.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Każdy człowiek, również moje dziecko, ma prawo do wyboru i realizacji określonego powołania³.

¹ „Małżeństwo to powołanie we dwoje, wymaga więc także wspólnego dialogu. Małżonkowie nie mogą z niego zrezygnować, gdyż on utrwała między nimi więź”. *Człowiek – osoba – płeć*, red. M. Wójcik, wyd. Fundacja „Pomoc Rodzinie”, Łomianki 1998, s. 135.

² „Objawienie w Chrystusie tajemnicy Boga jako Miłości trynitarniej jest jednocześnie objawieniem powołania osoby ludzkiej do miłości. Rzuca ono światło na osobową godność i wolność mężczyzny i kobiety oraz istotny ludzki instynkt społeczny, ukazując je w całej ich głębi: być osobą na obraz i podobieństwo Boga – oznacza także bytować w relacji, w odniesieniu do drugiego „ja”, ponieważ sam Bóg jeden i w trzech Osobach, jest komunią Ojca, Syna i Ducha Świętego (...). Objawienie chrześcijańskie rzuca nowe światło na tożsamość, powołanie i ostateczne przeznaczenie osoby i rodzaju ludzkiego. Każda osoba jest przez Boga stworzona, kochana i zbawiona w Jezusie Chrystusie, a realizuje siebie, nawiązując liczne relacje miłości, sprawiedliwości, solidarności z innymi osobami, podczas prowadzenia swojej wielorakiej działalności w świecie, gdy działanie ludzkie dąży do propagowania godności i integralnego powołania osoby, poprawy jakości warunków jej egzystencji, spotkania i solidarności ludów i narodów, wówczas jest zgodne z zamysłem Boga, który nie przestaje nigdy okazywać swoim dzieciom dowodów miłości i opatrności”. KNSK 34-35.

³ „Chrześcijańscy małżonkowie (...) dla swoich dzieci są pierwszymi zwiastunami wiary i wychowawcami, dlatego niech słowem i przykładem przygotowują je do życia chrześcijańskiego

- Każde powołanie opiera się na określonych wartościach.
- Nie ma bardziej i mniej wartościowego powołania. Wszystkie powołania są jednakowo godne.
- Życie w pojedynkę nie oznacza życia samotnego, wyobcowanego.

Zasady

- Realizuję moje powołanie w małżeństwie i w rodzinie.
- Ukazuję mojemu dziecku wartości każdego powołania.
- Przygotowuję moje dziecko do pełnienia ról naturalnych, społecznych, zgodnych z powołaniem.

i apostołskiego, pomagają im roztropnie w rozpoznaniu ich powołania, a w przypadku odkrycia w nich powołania świętego niech pielęgnują je z wielką troskliwością? DA 11.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Należy dostrzegać godność różnych powołań człowieka.
- Wartość poszczególnych powołań jest podstawą ich wyboru.
- Do realizacji konkretnego powołania człowiek przygotowywany jest poprzez wychowanie.

Zasady

- Ukazują wartości, potrzebę i niezbędność różnych powołań w życiu indywidualnym i społecznym.
- Analizują z uczniami wartości i sposoby realizacji życiowych powołań.
- Jako wychowawca realizują swoje własne powołanie najlepiej, jak potrafią.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Ucniowie zastanawiają się, jak, ich zdaniem, będzie wyglądać ich przyszłe życie: rodzina, dzieci. Uczniowie mogą wykonać pracę plastyczną na ten temat. Po wykonaniu prac warto porozmawiać z dziećmi o tym, co znalazło się w ich pracach i dlaczego.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Każdy z wychowanków zastanawia się nad swoim powołaniem w przyszłości⁴. Potrafi docenić i przeanalizować powołania innych ludzi. Rozumie, na czym polega różnica płci i naturalne powołanie do małżeństwa i życia w rodzinie.

1.10. ZAGROŻENIA

Często młodzi ludzie napotykają trudności w rozpoznawaniu swojego powołania. Nie rozumieją roli związanej ze swoją płcią. Brakuje im umiejętności dokonywania wyborów w życiu oraz programu postępowania na najbliższe lata. Istnieje ryzyko, że nie będą uznawali wartości i ideałów jako zasad życiowych.

⁴ „Jest też szczególne powołanie do kapłaństwa i stanu zakonnego. Powołanie takie objawia się najczęściej w ten sposób, że młoda dziewczynka czy młody chłopiec słyszy głos wewnętrzny, aby poświęcić się na wyłączną służbę Jezusowi Chrystusowi. Tego wewnętrznego głosu nie można w sobie zagłuszyć. Staje się coraz silniejszy. Trzeba wtedy modlić się, żeby zrozumieć wolę Bożą”. J. Glemp, *Prymas Polski do...*, dz. cyt., s. 64.

Grozi im jednostronne, materialistyczne i bezideowe postrzeganie rzeczywistości. Swoje powołanie rozumieją tylko w kategoriach ekonomicznych, dotyczących jedynie przyszłego zawodu.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Dziecko w wieku wczesnoszkolnym obserwuje wokół siebie ludzi posiadających różne powołania życiowe, żyjących w rodzinach lub w pojedynkę. Dziecko zauważa, że niektórzy ludzie, z własnego wyboru lub też z powodu rozmaitych okoliczności, nie żyją w rodzinach czy też w pełnych rodzinach. Z pewnością te sytuacje wymagają rozmowy z dzieckiem, gdyż wzbudzają one w nim naturalne zainteresowanie. Warto wyjaśnić, że niektórzy ludzie rezygnują z posiadania rodziny ze względu na wyższe dobro, jak np. stan duchowny lub też żyją sami ze względu na okoliczności życiowe, których doświadczają (rozwód, śmierć małżonka, wyjazd małżonka do pracy za granicę itp.).

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Maria Terlikowska ps. Marcin Terebesz (1920-1990), polska pisarka dziecięca, poetka, scenarzystka filmów animowanych, autorka słuchowisk radiowych i audycji telewizyjnych. Jest także autorką piosenek oraz książek popularyzatorskich dla dzieci i młodzieży. Debiutowała w 1950 r. na łamach prasy dziecięcej, na stałe współpracowała z czasopismem „Świerszczyk”. Wiele z jej książek zostało przetłumaczonych na języki obce.

Pierwszy konar

Z pierwszej gałęzi, a właściwie z pierwszego konara – bo taka gruba gałąź nazywa się konar – widać tylko kuchnię starej pani Rachlińskiej. Niby nic nadzwyczajnego – kuchnia. Byliśmy niejeden raz w tej kuchni i pani Rachlińska przemywała nam rozbite kolana. Ale z gałęzi, przez zielone liście, kuchnia pani Rachlińskiej wygląda zupełnie inaczej. Może dlatego, że nie ma tam nas ani naszych rozbitych kolan, tylko sama pani Rachlińska.

Ona jest bardzo sama. Z gałęzi, przez okno widać to wyraźnie. A najbardziej sama jest tuż przed wieczorem, kiedy nie ma żadnych kolan do przemywania. Ale przeważnie są.

Pani Rachlińska wcale nie ma wnuków, bo jej dzieci zostały zabite w czasie wojny, kiedy były zupełnie młode. Mamusia powiedziała, żebyśmy nie dokuczali pani Rachlińskiej. Ale my jej nie dokuczamy. Bo przecież ona ujęła się za nami, kiedy pierwszy raz wdrapaliśmy się na drzewo.

M. Terlikowska, *Drzewo do samego nieba*, wyd. Muza, Warszawa 2018, s. 6.

Przytoczony powyżej fragment dotyczy życia samotnej kobiety widzianej oczami dzieci. Pani Rachlińska, jak mówią dzieci, jest „zupełnie sama”. Dzieci widzą jej samotność przez okno z gałęzi, na której siedzą, zwłaszcza wieczorem, kiedy nikogo nie ma w jej domu. Pani Rachlińska straciła rodzinę podczas wojny. Na tym przykładzie widzimy właściwie przeżywaną samotność. Starsza kobieta nie jest zgorzkniała i pełna złości, lecz przepełniona miłością, oddaniem i opieką. Pani Rachlińska opatruje dzieciom potłuczone kolana, kiedy trzeba – bierze je w obronę. Jest ich przyjaciółką. W ten sposób starsza pani zyskuje sympatię sąsiadów i w gruncie rzeczy nie jest samotna, lecz otoczona życzliwymi jej ludźmi, mimo braku najbliższej rodziny.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

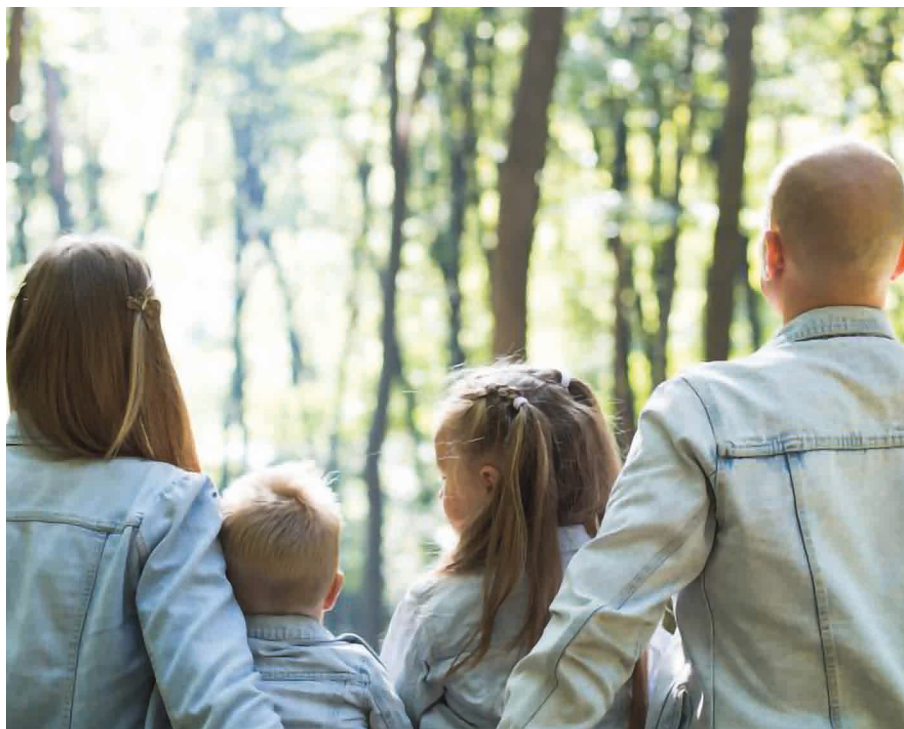
Czym jest powołanie? Jest wewnętrznym wezwaniem łaski, które zapada w duszę jak ziarno, aby w niej dojrzeć. Pan wzywa wszystkich chrześcijan do świętości, do naśladowania Go, do życia wedle Ewangelii. (...) Każde takie powołanie jest szczególnym darem dla tego, kto jest wezwany – a także dla całej wspólnoty Kościoła.

W szczególności Duch Święty objawia nam i przekazuje podstawowe powołanie, które Ojciec odwiecznie kieruje do wszystkich ludzi: powołanie „aby byli święci i nieskalani przed Jego obliczem”, ponieważ „z miłości przeznaczył ich dla siebie jako przybranych synów przez Jezusa Chrystusa” (por. Ef 1,4-5).

Jan Paweł II, *Czym jest powołanie?* Przemówienie w czasie modlitwy Anioł Pański, (14.12.1980). w: tegoż, *Anioł Pański z papieżem Janem Pawłem II*, oprac. J. Żukowicz, Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy, Kraków 1983, s. 317.

PDV 19.

Benedykt XVI, enc.
Caritas in veritate, 17,
dz. cyt.

Powołanie jest wezwaniem, które wymaga wolnej i odpowiedzialnej odpowiedzi. Integralny rozwój ludzki zakłada odpowiedzialną wolność osoby i ludów: żadna struktura nie może zagwarantować owego rozwoju niezależnie od odpowiedzialności ludzkiej i ponad nią. Mesjanizmy pełne obietnic, ale fabrykujące iluzje zawsze opierają swoje propozycje na zaniegowaniu transcendentnego wymiaru rozwoju, w pewności, że mają go w całości do swej dyspozycji. Ta fałszywa pewność okazuje się słabością, ponieważ oznacza podporządkowanie człowieka, zredukowanego do narzędzia rozwoju, natomiast pokora przyjmującego powołanie zamienia się w prawdziwą autonomię, ponieważ daje osobie wolność.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

On zaś im odpowiedział: Nie wszyscy to pojmują, lecz tylko ci, którym to jest dane. Bo są niezdadni do małżeństwa, którzy z łona matki takimi się urodzili; i są niezdadni do małżeństwa, których ludzie takimi uczynili; a są i tacy bezzenni, którzy dla królestwa niebieskiego sami zostali bezzenni. Kto może pojąć, niech pojmuje (Mt 19,11-12).

Dlatego bardziej jeszcze, bracia, starajcie się umocnić wasze powołanie i wybór! To bowiem czyniąc, nie upadniecie nigdy. W ten sposób szeroko będzie wam otworzone wejście do wiecznego królestwa Pana naszego i Zbawcy, Jezusa Chrystusa (2 P 1,10-11).

Nie wstydź się zatem świadectwa Pana naszego ani mnie, Jego więźnia, lecz weź udział w trudach i przeciwnościach znoszonych dla Ewangelii według mocy Boga! On nas wybawił i wezwał świętym powołaniem nie na podstawie naszych czynów, lecz stosownie do własnego postanowienia i łaski, która nam dana została w Chrystusie Jezusie przed wiecznymi czasami (2 Tm 1,8-9).

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Więzy rodzinne, chociaż są ważne, nie mają charakteru absolutnego. Podobnie jak dziecko wzrasta coraz bardziej ku dojrzałości oraz samodzielności ludzkiej i duchowej, tak rozwija się i umacnia jego szczególne powołanie, które pochodzi od Boga. Rodzice powinni uszanować to powołanie i ułatwić dzieciom odpowiedź na nie. Trzeba uzmysłwić sobie, że pierwszym powołaniem chrześcijanina jest pójście za Jezusem: „Kto kocha ojca lub matkę bardziej niż Mnie, nie jest Mnie godzien. I kto kocha syna lub córkę bardziej niż Mnie, nie jest Mnie godzien (Mt 10,37)” (KKK 2232).

Por. KKK 27; 1533; 1603-1604; 2233.

IV. LITERATURA PRZEDMIOTU

Benedykt XVI, Encyklika społeczna *Caritas in veritate*, (29.06.2009), Wydawnictwo M, Kraków 2009.

Człowiek – osoba – płęć, red. M. Wójcik, wyd. Fundacja „Pomoc Rodzinie”, Łomianki 1998.

Dziewiecki M., *Powołani do życia w prawdzie i miłości*, wyd. Rhetos, Warszawa 2004.

- Glemp J., *Prymas Polski do młodzieży. Katechizm nie tylko dla bierzmowanych*, wyd. Bonum, Przybyszew 2006.
- Jan Paweł II, Adhortacja *Christifideles laici*, (30.12.1988), w: tegoż, *Adhortacje apostolskie Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 1, red. M. Romanek, wyd. Znak, Kraków 2006, s. 351-490.
- Jan Paweł II, Adhortacja *Pastores dabo vobis*, (25.03.1992) w: tegoż, *Adhortacje apostolskie Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 1, red. M. Romanek, wyd. Znak, Kraków 2006, s. 525-697.
- Jan Paweł II, *Czym jest powołanie?* Przemówienie w czasie modlitwy Anioł Pański, (14.12.1980), w: tegoż, *Anioł Pański z papieżem Janem Pawłem II*, oprac. J. Żukowicz, Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy, Kraków 1983, s. 317-318.
- Jan Paweł II, *Potrzebuje cię Chrystus. W trosce o nowe powołania*, Wydawnictwo Świętego Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej, Kraków 2002.
- Kruszewski M., *Powołani do miłości i małżeństwa*, Wydawnictwo Salezjańskie, Warszawa 2004.
- Papieska Rada Iustitia et Pax. Kompendium Nauki Społecznej Kościoła*, red. K. Ryczan, J. Kupny, Wydawnictwo Jedność, Kielce 2005.
- Przypatrzcie się powołaniu waszemu*, red. J. Szpet, D. Bryl, wyd. Pallottinum, Poznań 2000.
- Słomka W., *Świętość na świeckiej drodze życia*, wyd. Pallottinum, Poznań 1981.
- Sobór Watykański II, Dekret o apostołstwie świeckich *Apostolicam actuositatem* (18.11.1965), w: tegoż, *Konstytucje, Dekrety, Deklaracje*, red. M. Przybył, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 580-629.
- Stevan S., *W stronę Damaszku. Droga rozeznawania powołania dla młodzieży i dla duszpasterzy*, tłum. O. Płaszczewska, wyd. eSPe, Kraków 2000.
- Tarnawski J., *Dialogi o powołaniu*, wyd. eSPe, Kraków 1998.
- Wolff P., *Sztuka dobrego wyboru*, tłum. T. Kołodziej, Wydawnictwo WAM, Kraków 2006.